

SOTE-
TIETOPAKETTI
ALUEVALTUUTETUILE

Yrittäjät

Arvoisa aluevaltuutettu, mitä parhaimmat onnittelut valinnasta aluevaltuustoon!

Tehtäväsi on erittäin arvokas ja yhteiskunnallisesti tärkeä. Sosiaali- ja terveys- ja hyvinvointipalvelut ovat yhteiskuntamme ytimessä. Sinun ja kollegojesi käsissä on nyt pitkään valmistellun sote-uudistuksen käytännön toteutus.

Tehtävä on haastava ja vaikuttavuudeltaan merkittävä. Väestön ikääntyminen aiheuttaa hoidon ja hoivan tarpeen kasvua. SSamanaikaisesti tulee myös varmistaa ehkäisevien palveluiden ja terveyden edistämiseen liittyvien palveluketjujen yhteensovittaminen. Sote-järjestelmän rahoitus on tiukka, eikä lisärahoitusta ole merkittävästi saatavissa. Palveluja on pystyttävä tarjoamaan enemmän kuin ennen, suhteellisesti vähemmällä rahalla – saatavuudesta ja laadusta tinkimättä. Asiakkaan palvelupolun tulee olla saumaton.

Onneksi on olemassa ratkaisuja. Yritysten ja järjestöjen kanssa tehdyllä yhteistyöllä on jo ennen sote-uudistusta saavutettu erinomaisia tuloksia palveluiden saatavuuden, kustannustehokkuuden ja laadun suhteen. Lisäksi uusien innovaatioiden ja digitalisaation laajenevalla käyttönotolla voidaan saada merkittäviä harppauksia palveluiden parantamiselle. Me olemme tukenasi.

1 Palvelustrategia on aluevaltuuston tärkein päätös

- Palvelustrategiaan kirjataan, minkä palveluiden järjestämisestä hyvinvointialue vastaa ja missä laajuudessa. Siihen kirjataan myös palvelutuotannon organisoinnin periaatteet. Palvelustrategiassa määritellään se, paranevatko palvelut vai jäävätkö alueen asukkaat vaille uudistuksen tuomia mahdollisuuksia.
- Kiinnitäthän palvelustrategiaa valmisteltaessa huomiota siihen, että
 - Kustannuksilta vaaditaan läpinäkyvyyttä
 - Palveluntuottajia vertaillaan keskenään objektiivisesti
 - Yritysten ja järjestöjen resursseja hyödynnetään

2 Yritykset ja järjestöt mukaan alusta asti, mm. kehittämistyöhön sekä palvelustrategian suunnitteluun

- Yrityksillä ja järjestöillä on innovatiivisia ratkaisuja yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Ota yritys- ja järjestötoimijat ajoissa mukaan pohtimaan sote-uudistuksen toteuttamista: miten alueen asukkaille saadaan tarvittavat palvelut läheltä, joustavasti, nopeasti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.
- Yritys- ja järjestöyhteistyö voi käsittää esimerkiksi
 - Infotilaisuuksia ja työpajoja
 - Pysyviä neuvottelukuntia tai foorumeita
 - Kehittämisalustoja ja sähköisiä kyselyjä
- Yritys- ja järjestöyhteistyön tavoitteena on kartoittaa erilaisten tuottamistapojen mahdollisuudet sekä paikallisten yritys- ja järjestötoimijoiden tarjoamat palvelut.

3 Keinoja hyödyntää yritysten ja järjestöjen osaamista

A) Palveluseteli on monipuolinen ja joustava työkalu, jota voidaan käyttää nykyistä laajemmin ja kohdenne-
tummin sosiaali-, terveys- ja hyvinvointipalveluissa. Palveluseteleillä voidaan purkaa hoitojonoja, hyödyntää
paikallisten yritysten ja järjestöjen palveluita, parantaa palveluiden saatavuutta sekä lisätä asiakkaan valinnan-
mahdollisuuksia. Sosiaalialalla palveluseteleitä on käytetty menestyksekkäästi jo pitkään. Palveluseteliä on
myös kokeiltu myös ikäihmisten liikuntapalveluissa. Myös terveydenhuollossa palvelusetelit soveltuvat paljon
muuhunkin kuin yksittäisiin lääkärikäynteihin tai toimenpiteisiin. Palveluseteleillä voidaan hankkia vaikkapa
kokonaisen diagnoosiryhmän palvelut tai perusterveydenhuollon palvelukokonaisuuksia mukaan lukien esi-
merkiksi elintapaneuvonta.

B) Henkilökohtainen budjetointi mahdollistaa räätälöidyn tukimuodon. Henkilökohtaisen budjetin avulla
voidaan esimerkiksi luoda tarvelähtöiset ja laadukkaat vammaispalvelut. Henkilökohtainen budjetointi sopii
moniin erilaisten elämäntilanteiden tuomiin palvelutarpeisiin.

C) Ostopalveluiden rooli on ollut vanhusten ja vammaisten asumispalveluissa merkittävä. Myös kokonaisten
terveysasemien palvelutuotannon hankkiminen on ollut tavallista ja johtanut hyviin tuloksiin. Hyvää kehitystä
tulee jatkaa.

D) Innovoimalla uutta Innovoimalla uutta saadaan niukat resurssit parhaaseen käyttöön. Aluepäättäjät
joutuvat varmasti ratkaisemaan myös sellaisia haasteita, joiden olemassaoloa emme vielä osaa ennustaa.
Onkin tärkeää, että päättäjät suhtautuvat avoimesti erilaisiin ratkaisukeinoihin. Yhdessä yritysten ja järjestöjen
kanssa kannattaa innovoida uutta ja esittää niille haaste siitä, millaisia uusia yhteistyön tapoja voidaan keksiä
tiukassa budjettirajoitteessa pysymiseksi.

4 Keinoja parantaa koko sote-järjestelmää

A) Erotetaan palveluiden järjestäjä ja tuottaja. Hankkiessaan palveluita hyvinvointialueen tulee olla objek-
tiivinen toimija, joka arvioi omaa, yritysten ja järjestöjen tuotantoa samojen kriteerien mukaan.

B) Kustannusten läpinäkyvyys ja tuottajien vertailu. Avain parempaan sote-järjestelmään on kustannus-
ten läpinäkyvyys ja palveluntuottajien vertailu. Nykyisin julkisen sektorin oman palvelutuotannon kustannuk-
sista ei ole vertailukelpoista tietoa. On tärkeää tietää, miksi jossakin muualla tehdään samat asiat tehokkaam-
min.

C) Valitaan aina paras tekijä. Hyvinvointialueen kannattaa arvioida, mikä taho kulloinkin on paras tuotta-
maan palvelut. Mitä tehdään itse, mikä on järkevämpää ostaa muilta toimijoilta tai hankkia palveluseteleillä.

**D) Hyvinvointialue tekee hankintansa lähtökohtaisesti itse, eikä liity tarpeettomasti yhteishankin-
toihin tai puitejärjestelyihin.** Kilpailuttamalla itse hankintansa hyvinvointialue pystyy jakamaan ne tarkoi-
tuksenmukaisiin osiin, jotta alueen yritykset ja järjestöt pystyvät menestymään tarjouskilpailuissa – tuoden
elinvoimaa ja työpaikkoja alueelle.

E) Hankinnoissa huomioidaan kaiken kokoiset toimijat. Hankinnat tulee toteuttaa siten, että myös mikro-
ja pk-yrityksillä sekä järjestötoimijoilla on todelliset edellytykset menestyä tarjouskilpailuissa. Esimerkiksi
osatarjousten hyväksyminen ja alihankintaverkostojen hyödyntäminen on mahdollistettava. On tärkeää kirjata
nämä hankintoja ohjaavat periaatteet hyvinvointialueen hankintastrategiaan.

F) Pidättäydytään julkisten yhtiöiden perustamiselta. Sote-alalle on jo monilta osin syntynyt kattava
markkinatarjonta. Ei ole perusteltua, että hyvinvointialue ryhtyy julkisomisteisia yhtiöitä tai liikelaitoksia perus-
tamalla aiheuttamaan kilpailuvääristymiä ja sitä kautta kaventamaan muiden markkinatoimijoiden toiminta-
edellytyksiä. Mikäli hyvinvointialue ei tuota jotain palvelua itse, sen tulisi hankkia se markkinoilta lainsäädän-
nön mahdollistaessa, ja pidättäytyä elinkeinotoiminnan harjoittamiselta.

Yhteistyössä

Suomen Yrittäjät ry

johtaja Harri Jaskari
harri.jaskari@yrittajat.fi

kunta- ja elinkeinoasioiden päällikkö Tanja Matikainen
tanja.matikainen@yrittajat.fi

elinkeinopolitiikan asiantuntija Henrik Wickström
henrik.wickstrom@yrittajat.fi

Lääkäripalveluyritykset ry

toiminnanjohtaja Ismo Partanen
ismo.partanen@lpy.fi

Näkeminen ja silmäterveys NÄE ry

toimitusjohtaja Panu Tast
panu.tast@naery.fi

Suomen Kunto- ja terveystuotantakeskusten yhdistys SKY ry

toiminnanjohtaja Riitta Hämäläinen-Bister
riitta@sky-ry.fi

Suomen Kuntoutusyrittäjät ry

toiminnanjohtaja Satu Grekin
satu.grekin@kuntoutusyrittajat.fi